t. LXXVIII • nr 11/2025 (929) • DOI 10.33226/0137-5490.2025.11.2

Prof. dr hab. Bartosz Rakoczy
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
ORCID: 0000-0002-8790-2407
e-mail: brako@umk.pl

Dostarczanie wody na cele przeciwpożarowe w ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków

Supply of water for fire-fighting purposes in the Act on collective water supply and collective sewage disposal

Streszczenie

Problematyka dostarczania wody na cele przeciwpożarowe nie jest opracowana w doktrynie prawa polskiego. Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków wspomina o tej kwestii wyłącznie w trzech miejscach, i to jedynie „przy okazji" regulowania innych zagadnień. W istocie zatem ten akt prawny w sposób dalece niewystarczający, a wręcz szczątkowy, reguluje jedne z bardziej istotnych zagadnień z punktu widzenia bezpieczeństwa. W konsekwencji pozostaje poczucie braku rozwiązania normatywnego szeregu istotnych zagadnień, przez co rodzą się postulaty *de lege ferenda*, aby te zagadnienia regulacją ustawową objąć. Celem tego artykułu będzie zatem przeanalizowanie rozwiązań, które w zakresie dostarczania wody na cele przeciwpożarowe zawiera ustawa zaopatrzeniowa. Ponadto w artykule zostaną zawarte postulaty *de lege ferenda*.

Słowa kluczowe: prawo wodne, ochrona przeciwpożarowa, zaopatrzenie w wodę, ochrony przeciwpożarowej

JEL: K23, K32

Abstract

The issue of water supply for firefighting purposes is not addressed in Polish legal doctrine. The Act on collective water supply and collective sewage disposal mentions this issue in only three places, and only "incidentally" when regulating other matters. In fact, this legal act regulates some of the most important issues from the point of view of safety in a highly insufficient, even fragmentary manner. As a result, there is a feeling that a number of important issues have not been addressed by legislation, which has given rise to proposals *de lege ferenda* to cover these issues by statutory regulation. The aim of this article is therefore to analyse the solutions contained in the Supply Act with regard to the supply of water for firefighting purposes. In addition, the article will include *de lege ferenda* proposals.

Keywords: water law, fire protection, water supply, fire protection

Wprowadzenie

Problematyka dostarczania wody na cele przeciwpożarowe stanowi jedno z istotnych zagadnień związanych z funkcjonowaniem przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego. Jednak pomimo wagi i znaczenia tej problematyki dla funkcjonowania przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych rozwiązania normatywne, jakie przewiduje ustawa z 7.06.2007 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków[1], należy w tym zakresie uznać za wysoce niezadowalające, a wręcz szczątkowe. Pogląd ten zdaje się potwierdzać także M. Przytulski, który wskazuje, iż „Tematyka dotyka niezmiernie istotnego zagadnienia, jakim jest wykorzystanie sieci zaopatrzenia w wodę do celów przeciwpożarowych oraz stopień gotowości tej sieci do spełnienia wymagań stawianych przez jednostki straży pożarnej. [...] Ta tematyka zasługuje na odrębne opracowanie" (Przytulski, 2022, s. 118). Autor ten, dostrzegając wagę i znaczenie, a także niedostateczność przyjętych rozwiązań normatywnych, postuluje wręcz odrębne jej opracowanie. Trudno się zresztą z taką oceną i takim postulatem kierowanym pod adresem jurysprudencji nie zgodzić.

creative commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska

Ustawodawca bowiem tylko w trzech przepisach ustawy zaopatrzeniowej reguluje kwestie dostarczania wody na cele przeciwpożarowe. Przy czym rozwiązania przyjęte w tych przepisach nie mogą być potraktowane jako kompleksowa regulacja całościowej kwestii. Ustawodawca reguluje kwestie dostarczania wody na cele przeciwpożarowe jedynie fragmentarycznie, a wręcz szczątkowo, pomijając szereg zagadnień, które regulacją winne być objęte. W konsekwencji pozostaje poczucie braku rozwiązania normatywnego szeregu istotnych zagadnień, przez co rodzą się postulaty *de lege ferenda*, aby te zagadnienia regulacją ustawową objąć. Celem tego artykułu będzie zatem przeanalizowanie tych rozwiązań, które w zakresie dostarczania wody na cele przeciwpożarowe zawiera ustawa zaopatrzeniowa. Ponadto w artykule zostaną zawarte postulaty *de lege ferenda*.

Ustawa zaopatrzeniowa używa pojęcia „dostarczanie wody na cele przeciwpożarowe" w trzech przepisach. Zarówno liczba przepisów, a przede wszystkim kontekst normatywny, w jakim pojęcie dostarczania wody na cele przeciwpożarowe zostało użyte, sprawia wrażenie, iż ustawodawca nie docenia wagi i znaczenia tego zagadnienia, traktując je marginalnie.

Nie oznacza to jednak, iż z rozwiązań normatywnych, jakie zawiera ustawa zaopatrzeniowa, nie można wyprowadzić pewnych wniosków co do kwestii dostarczania wody na cele przeciwpożarowe. Wnioski, które zostaną sformułowane w dalszej części tego artykułu, są efektem nie tyle bezpośredniej normatywnej wypowiedzi prawodawcy, ile wykładni tychże trzech przepisów, w których użyto pojęcia „dostarczanie wody na cele przeciwpożarowe".

Dostarczanie wody na cele przeciwpożarowe a regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków

Pierwszym przepisem, w którym pojęcie to zostało sformułowane, jest art. 19 ust. 5 ustawy zaopatrzeniowej. Przepis ten stanowi, iż „Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków określa prawa i obowiązki przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego oraz odbiorców usług, w tym:

1) minimalny poziom usług świadczonych przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne w zakresie dostarczania wody i odprowadzania ścieków;

2) warunki i tryb zawierania umów z odbiorcami usług;

3) sposób rozliczeń w oparciu o ceny i stawki opłat ustalone w taryfach;

4) warunki przyłączania do sieci;

5) warunki techniczne określające możliwości dostępu do usług wodociągowo-kanalizacyjnych;

6) sposób dokonywania przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne odbioru wykonanego przyłącza;

7) sposób postępowania w przypadku niedotrzymania ciągłości usług i odpowiednich parametrów dostarczanej wody i wprowadzanych do sieci kanalizacyjnej ścieków;

8) standardy obsługi odbiorców usług, w tym sposoby załatwiania reklamacji oraz wymiany informacji dotyczących w szczególności zakłóceń w dostawie wody i odprowadzaniu ścieków;

9) warunki dostarczania wody na cele przeciwpożarowe".

Przepis ten stanowi podstawę do uchwalania przez radę gminy regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków. Cytowany wyżej przepis zawiera wszystkie obligatoryjne elementy, które powinny być ujęte w tym akcie prawa miejscowego. Jednym z nich jest określenie warunków dostarczania wody na cele przeciwpożarowe. Ustawodawca określa ten wymóg w punkcie 9 (zob. m.in.: Wiśniewski, 2001, s. 11; Gałabuda, 2003 s. 25; Woryna, 2003, s. 109; Krzyszczak, 2005, s. 61; Wierzbowski, 2006, s. 50; Dziadkiewicz, 2011, s. 147; Pawełczyk, 2014, s. 64; Michalski, 2022 s. 23; Rozwadowska-Palarz & Palarz, 2022, s. 74).

Poza sformułowaniem obligatoryjnego elementu dostarczania wody na cele przeciwpożarowe ustawodawca nie wskazał, co powinno zostać uregulowane. Z milczenia ustawodawcy i z treści regulaminu wynikają jednak pewne wnioski. Milczenie ustawodawcy oznacza bowiem, że ciężar ustanowienia dostarczania wody na cele przeciwpożarowe prawodawca przerzucił na ustawodawcę lokalnego. To zatem rada gminy, w ramach upoważnienia ustawowego, ma samodzielnie i suwerennie uregulować kwestie dostarczania wody na cele przeciwpożarowe. W konsekwencji to rada gminy ma zdecydować o tym, co nastąpi w ramach tego warunku, i w jaki sposób to uczyni. Powierzono zatem radzie gminy bardzo ważne zadanie legislacyjne, albowiem to właśnie regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków będzie stanowił podstawowe źródło normatywne regulacji dostarczania wody na cele przeciwpożarowe.

Decydując się na tak szerokie wyposażenie rady gminy w kompetencje uregulowania warunków w zakresie dostarczania wody na cele przeciwpożarowe, ustawodawca nie uwzględnił innego aktu prawnego, w którym ta problematyka jest również regulowana, a mianowicie ustawy z 24.08.1991 r. o ochronie przeciwpożarowej[2].

Nie odniósł się do innego aktu prawnego regulującego kwestie ochrony przeciwpożarowej, a mianowicie do ustawy o ochronie przeciwpożarowej. Tym samym regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków powinien być wyłącznym aktem prawnym regulującym kwestie dostarczania wody na cele przeciwpożarowe. Ustawa o ochronie przeciwpożarowej reguluje bowiem obowiązki właścicieli nieruchomości, organizację ochrony przeciwpożarowej i obowiązki organów administracji publicznej. Trafnie zatem dostrzega ten problem B. Pikiewicz, wskazując, iż „Zasadniczo problematyka dostarczania wody na cele przeciwpożarowe powinna wpisywać się w ramy ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej [...]. Uregulowanie regulaminowe nie powinno stanowić powielania wyżej wskazanych aktów prawa powszechnie obowiązującego, lecz jak się wydaje w sposób praktyczny je uszczegóławiać i uzupełniać w wymiarze faktycznym" (Pikiewicz, 2014, s. 208).

Autor ten nie tylko zauważa problemy walidacyjne pomiędzy ustawą zaopatrzeniową a ustawą o ochronie

przeciwpożarowej, ale także widzi, jaką funkcję powinien pełnić w tej sytuacji regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków. Uznaje on, iż regulamin powinien uzupełniać i uszczegóławiać rozwiązania faktyczne, unikając jednak powielania norm aktów powszechnie obowiązujących wyższej rangi niż ten regulamin.

W orzecznictwie problem ten wystąpił w innej perspektywie, choć w istocie dotyczy tej samej kwestii. Sądom administracyjnym przyszło bowiem rozstrzygać, jak rozumieć kwestie warunków dostarczania wody. Praktycznie jednolicie przyjęto w judykaturze, iż pojęcie to należy odnosić jedynie do aspektów technicznych, a nie aspektów formalnych. Regulamin zatem nie powinien odnosić się do żadnych kwestii formalnych, w szczególności za niedopuszczalne uznano regulowanie w regulaminie kwestii zawarcia umowy pomiędzy przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym a gminą czy też jednostką straży pożarnej.

Takie stanowisko zaprezentował chociażby WSA w Kielcach w wyroku z 19.01.2023 r., II SA/Ke 373/22[3], słusznie zauważając, iż „W przepisie art. 19 ust. 5 pkt 9 ustawy z 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków chodzi wyłącznie o uregulowanie warunków faktycznych bądź technicznych dostarczenia wody na cele przeciwpożarowe, a nie warunków formalnych".

Podobny pogląd przedstawił także we wcześniejszym wyroku z 10.02.2022 r. II SA/OL 9/22 WSA w Olsztynie[4], stwierdzając, iż „Użyte w art. 19 ust. 5 pkt 9 ustawy z 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, stanowiącym delegację ustawową, określenie «warunki dostarczania wody na cele przeciwpożarowe» nie uprawnia do wskazania w regulaminie konieczności zawarcia umowy między gminą a przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym. Zadaniem gminy jest zapewnienie bezpieczeństwa na jej terenie, w tym ochrony przeciwpożarowej. Gmina ponosi koszty realizacji tego zadania, co wynika wprost z art. 22 pkt 2 tej ustawy, natomiast przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne obciąża obowiązek publiczny zapewnienia dostarczania wody na cele przeciwpożarowe. Regulamin ma zaś skonkretyzować warunki realizacji tego obowiązku pod względem technicznym, faktycznym, a nie formalnym".

Ponadto WSA w Olsztynie słusznie dostrzegł, iż to zadaniem gminy jest zapewnienie ochrony przeciwpożarowej, a nie przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne obciąża jedynie obowiązek dostarczenia wody na cele przeciwpożarowe, ale tylko na zasadach określonych w regulaminie. Trafnie też zidentyfikowano ten obowiązek jako obowiązek publicznoprawny, odpłatny.

Dostarczanie wody na cele przeciwpożarowe a wniosek o wydanie warunków przyłączenia nieruchomości do sieci

Problematyka dostarczania wody na cele przeciwpożarowe jest również uregulowana w art. 19 a ust. 4 pkt 4 ustawy zaopatrzeniowej (por m.in.: Wiśniewski, 2001, s. 11; Gałabuda, 2003, s. 25; Woryna, 2003, s. 109; Kryszczak, 2005, s. 61; Wierzbowski, 2006, s. 50; Dziadkiewicz, 2011, s. 147; Pawełczyk, 2014, s. 64; Michalski, 2022, s. 23; Rozwadowska-Palarz & Palarz, 2022, s. 74).

Przepis ten dotyczy kwestii warunków przyłączenia nieruchomości do sieci. Kwestia dostarczania wody na cele przeciwpożarowe uregulowana jest w tym przepisie w kontekście wniosku, jaki składa potencjalny odbiorca usług oczekujący przyłączenia nieruchomości do sieci. Ustęp 4 określa, co taki wniosek powinien zawierać. Wnioskodawca ma obowiązek wskazania we wniosku dobowego zapotrzebowania na wodę, przy czym we wniosku powinien dokonać wyszczególnienia różnych celów, na które wykorzysta dostarczoną mu wodę. Katalog celów wymienionych w pkt 4 nie jest katalogiem zamkniętym, a jest jedynie egzemplifikacją różnych celów, na które wnioskodawca może wykorzystać wodę dostarczoną mu w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Jednym z celów wskazanych w tym przepisie jest wskazanie zapotrzebowania na cele przeciwpożarowe.

Przepis ten należy jednak widzieć we właściwym kontekście interpretacyjnym. Przede wszystkim należy zaznaczyć, iż w pełni koresponduje on z rozwiązaniami przyjętymi w ustawie o ochronie przeciwpożarowej. Ta ustawa bowiem w całości przerzuca ciężar zapewnienia ochrony przeciwpożarowej na właściciela nieruchomości. Na niego ustawodawca nakłada w ustawie o ochronie przeciwpożarowej szereg obowiązków, m.in. wyposażenia nieruchomości w stosowne urządzenia ochrony przeciwpożarowej. Skoro to na właścicielu nieruchomości spoczywa obowiązek wyposażenia takiej nieruchomości w urządzenia ochrony przeciwpożarowej, to naturalną konsekwencją przyjęcia takiego rozwiązania jest to, że również właściciel nieruchomości zobowiązany jest zapewnić dostarczenie wody na cele przeciwpożarowe. Wykonanie obowiązku zapewnienia dostarczania wody na cele przeciwpożarowe przez właściciela nieruchomości następuje w ten sposób, że w ramach dobowego zapotrzebowania na wodę wskazuje on również ilość wody na cele ochrony przeciwpożarowej.

Przepisu tego nie należy jednak rozumieć jako obowiązku właściciela wskazywania ilości wody na cele przeciwpożarowe. We wniosku właściciel ma obowiązek wskazania dobowego zapotrzebowania na wodę. Z punktu widzenia funkcjonowania przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego jest to wystarczający parametr. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne winno bowiem jedynie wiedzieć, jakie jest dobowe zapotrzebowanie na wodę. Zgłoszone dobowe zapotrzebowanie na wodę ma bowiem umożliwić przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu ocenę, czy istnieją techniczne możliwości świadczenia usług zgodnie z oczekiwaniami wnioskodawcy. Natomiast to na wnioskodawcy spoczywają wszelkie konsekwencje i skutki dokonania podziału dobowego zapotrzebowania na wodę z uwzględnieniem wymienionych w tym przepisie celów, ewentualnie z uwzględnieniem innych celów, które nie zostały wprost w tym przepisie wskazane.

Przepis ten należy rozumieć w ten sposób, że jest on adresowany do potencjalnego odbiorcy usług, który

określając ilość dobowego zapotrzebowania na wodę, powinien uwzględnić również wodę na cele ochrony przeciwpożarowej. Natomiast w przypadku, jeśli ten parametr nie zostanie uwzględniony albo zostanie wskazany błędnie, to skutki ponosi wyłącznie potencjalny odbiorca usług (wnioskodawca). Nie jest obowiązkiem przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego dociekanie, czy parametry te zostały wskazane prawidłowo, czy też nie, jak również odrębne traktowanie dostarczania wody na cele ochrony przeciwpożarowej. Dostarczanie wody na cele ochrony przeciwpożarowej następuje bowiem w ramach ogólnego dobowego zapotrzebowania na wodę. Proponowany w tym przepisie podział nie jest adresowany do przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, a jedynie do potencjalnego odbiorcy usług. Tym samym przepis ten nie może stanowić podstawy do dywersyfikowania wody dostarczanej w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę z rzekomym podziałem na różne cele i potrzeby.

Obowiązek zapłaty za wodę dostarczoną na cele przeciwpożarowe

Ostatnim przepisem w ustawie zaopatrzeniowej, który odnosi się do dostarczania wody na cele przeciwpożarowe, jest art. 22. Zgodnie z tym przepisem „Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne obciąża gminę na podstawie cen i stawek opłat ustalonych w taryfie za:

1) wodę pobraną z publicznych studni i zdrojów ulicznych,

2) wodę zużytą do zasilania publicznych fontann i na cele przeciwpożarowe,

3) wodę do zraszania publicznych ulic i publicznych terenów zielonych".

Choć przepis ten dotyczy sposobu rozliczenia się pomiędzy przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym a gminą, to jednak wynikają z niego daleko idące wnioski co do obowiązku dostarczania wody na cele ochrony przeciwpożarowej.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, iż przepis ten reguluje stosunki prawne pomiędzy przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym a gminą. Ustawodawca wyraźnie w tym przepisie wskazuje, iż to gmina jest zobowiązana do pokrycia kosztów wody, jaką dostarczyło przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne na cele ochrony przeciwpożarowej. Istotną okolicznością jest to, że przepis ten nie wskazuje na obowiązek przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego utrzymania urządzeń służących ochronie przeciwpożarowej.

Błędny jest zatem pogląd wyrażony w doktrynie, iż „Nie budzi także żadnych wątpliwości, że ochrona przeciwpożarowa jest zadaniem własnym gminy (art. 7 ust. 1 pkt 14), jak i to, że woda do celów przeciwpożarowych powinna być dostępna przede wszystkim z urządzeń służących do zaopatrywania w nią ludności, co wynika z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz.U. nr 124, poz. 1030). Dostarczanie wody do hydrantów jest zatem bez wątpienia usługą realizowaną przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne na rzecz społeczności lokalnej, reprezentowanej przez gminę" (Pawełczyk, 2014, s. 219). Przepis ten nie reguluje nawet obowiązku dostarczania wody na cele przeciwpożarowe. Ogranicza się on do wskazania sposobu rozliczenia kosztów takiej wody.

Tym samym z przepisu tego nie można wyprowadzić wniosku, jakoby przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne było zobowiązane do utrzymania urządzeń służących ochronie przeciwpożarowej. Przepis ten nie kreuje również obowiązku zapewnienia dostarczenia wody na cele ochrony przeciwpożarowej. Odnosi się on jedynie do rozliczeń pomiędzy przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym a gminą.

Z przepisu tego wynika również inny wniosek, a mianowicie, że rozliczenie następuje wyłącznie pomiędzy przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym a gminą. Tym samym jedynym podmiotem, który zobowiązany jest do pokrycia kosztów wody dostarczonej na cele ochrony przeciwpożarowej, jest gmina. Ustawodawca nie nakłada jakiegokolwiek obowiązku na właściciela nieruchomości, czy też właściwe jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej lub Państwowej Straży Pożarnej. *A contrario* podmioty te nie są zobowiązane do zapłaty za wodę dostarczoną na cele przeciwpożarowe.

Wniosek ten koresponduje zresztą w pełni z art. 19a ust. 4 pkt 4 ustawy zaopatrzeniowej, o którym była mowa wyżej. Z tego bowiem przepisu wynika, że właścicielowi nieruchomości (odbiorcy usług) woda na cele ochrony przeciwpożarowej dostarczana jest w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę. W tym przypadku odbiorca usług ponosi koszty dostarczenia takiej wody w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę, płacąc określone w taryfie zbiorowego zaopatrzenia w wodę ceny i opłaty. Zresztą źródłem obowiązku zapłaty po stronie odbiorcy usług jest umowa, jaką zawarł on z przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym.

Natomiast z art. 22 ustawy zaopatrzeniowej wynika, iż źródłem obowiązku zapłaty po stronie gminy nie jest umowa, a właśnie ustawa, a konkretnie rzecz ujmując, art. 22 ustawy zaopatrzeniowej. Oznacza to, iż pomiędzy gminą a przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym nie nawiązuje się stosunek obligacyjny umowny, ale stosunek obligacyjny ustawowy. Stosunek ten jest *expressis verbis* opisany przez ustawodawcę jedynie poprzez wskazanie obowiązku gminy. Ustawodawca bowiem wskazał jedynie wprost, że po stronie gminy leży obowiązek zwrotu kosztów. Natomiast ani ten przepis, ani żaden inny nie formułuje obowiązku przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego dostarczania wody na cele ochrony pożarowej. Nie można zatem zgodzić się z poglądem J. Rotko, który wskazuje, iż „Zauważyć należy, że użyte sformułowanie «obciąża gminę» nie jest całkiem jasne. Zdaje się bowiem sugerować, że chodzi wyłącznie o jednostronny akt wystawienia faktury na podstawie ustawy, w oderwaniu od relacji umownych. Wnioskowanie o szczególnym trybie bezumownym należy

jednak odrzucić, gdyż narusza podstawową zasadę ustawy" (Rotko, 2011, s. 219).

W pierwszej kolejności należy zaznaczyć, iż przepis ten w żaden sposób nie odnosi się do kwestii faktury czy też jakichkolwiek innych dokumentów finansowo-księgowych, które są wystawiane. Formułuje on jedynie obowiązek zapłaty, a nie obowiązek wystawienia jakiegoś dokumentu. Tym samym wywodzenie jakichkolwiek wniosków z argumentu odwołującego się do faktury VAT jest nieuprawnione.

W dalszej kolejności należy też zakwestionować i drugi z argumentów, odwołujący się do podstawowej zasady ustawy, jaką jest dostarczanie wody na podstawie umowy. Co do zasady pogląd ten jest jak najbardziej uzasadniony. Ustawa zaopatrzeniowa uznaje stosunek umowy obligacyjny, kreowany na podstawie umowy za podstawę łączącą przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne z odbiorcą usług. Jednak nie traktuje tej reguły jako jedynej, a tylko jako podstawową.

Jerzy Rotko pominął również okoliczność, iż przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne ma obowiązek zawarcia umowy wyłącznie z takim podmiotem, którego nieruchomość jest przyłączona do sieci i który złożył pisemny wniosek o zawarcie takiej umowy. Gdyby te dwa elementy odnieść do gminy jako strony umowy, to żaden z nich nie byłby spełniony. Po pierwsze, nieruchomości gminy w kontekście rozliczania wody na cele przeciwpożarowe nie są przyłączone do sieci. Oznaczałoby to sytuację, iż woda na cele przeciwpożarowe mogłaby być dostarczana tylko do nieruchomości gminnych, co jest wnioskiem absurdalnym. Po drugie, gmina musiałaby złożyć wniosek o zawarcie takiej umowy, co też prowadzi do absurdalnej konkluzji. W przeciwnym razie przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne mogłoby odmówić zawarcia z gminą umowy na dostarczanie wody na cele przeciwpożarowe, wskazując, iż nie spełniono przesłanek ustawowych zobowiązujących je do zawarcia umowy. W takiej sytuacji woda taka nie byłaby dostarczana.

Wreszcie należy podnieść, że skoro umowa miałaby być podstawą dostarczania gminie wody na cele przeciwpożarowe, to po co w ogóle ustawodawca wprowadził takie rozwiązanie w art. 22 ustawy zaopatrzeniowej? W mojej ocenie zrobił tak właśnie, aby oderwać podstawę tego obowiązku od umownego charakteru zobowiązania, a źródłem uczynić ustawę.

Nie dostrzegł również J. Rotko, w jakiej części ustawy znajduje się art. 22 ustawy zaopatrzeniowej. Jest on umieszczony w tej części, w której prawodawca reguluje kwestie taryf, a nie umowy. Umowa jest regulowana w rozdziale II ustawy zaopatrzeniowej, a nie w rozdziale III, w którym znajduje się właśnie art. 22. Zatem chodziło wyłącznie o uregulowanie sytuacji szczególnej, stanowiącej wyjątek od zasady taryfowego rozliczania dostarczanej wody.

Uszła również uwadze J. Rotko kwestia wypowiedzenia umowy, która miałaby być zawierana z gminą. Zagadnienia te były przedmiotem szczegółowej analizy, dokonanej przez M. Pawełczyka i M. Jankowską (2012, s. 7).

Należy również podkreślić, że dostarczanie wody na cele przeciwpożarowe, o którym mowa w art. 22 ustawy zaopatrzeniowej, nie następuje w ramach zbiorowego dostarczania wody. Gdyby dostarczanie wody na cele ochrony przeciwpożarowej następowało w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę, to zbędny byłby przepis wskazujący, w jaki sposób należy ustalać należność za dostarczoną wodę. W przepisie tym ustawodawca wprost bowiem wskazał, że rozliczenie powinno nastąpić według cen i opłat przewidzianych w taryfie zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Odesłanie takie byłoby całkowicie zbędne, gdyby dostarczanie wody następowało w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę na podstawie umowy. W tym bowiem przypadku, zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej, rozliczenie i tak by nastąpiło na podstawie taryfy. W takiej sytuacji odwołanie się do taryfy byłoby całkowicie zbędne.

Zakończenie

Reasumując, należy wskazać, iż ustawa zaopatrzeniowa w sposób bardzo szczątkowy reguluje kwestie dostarczania wody na cele ochrony przeciwpożarowej. Kwestia ta jest regulowana zaledwie w trzech przepisach, i to w stopniu wysoce niezadowalającym. Milczenie ustawodawcy nie oznacza jednak, iż nie można wyprowadzić określonych wniosków co do sytuacji prawnej przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego.

Przede wszystkim należy zaznaczyć, iż ustawodawca w żadnym przepisie nie formułuje obowiązku utrzymania urządzeń ochrony przeciwpożarowej przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. Dostarczanie wody na cele ochrony przeciwpożarowej nie jest tożsame z obowiązkiem zapewnienia i utrzymania takich urządzeń. Co więcej, sam prawodawca wyraźnie oddziela w ustawie zaopatrzeniowej obowiązek dostarczania wody w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę od obowiązków utrzymania urządzeń wodociągowych.

Podstawowym aktem prawnym, w którym reguluje się kwestie dostarczania wody na cele ochrony przeciwpożarowej, jest regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków. Tam też powinny znajdować się wszystkie regulacje normatywne w zakresie warunków dostarczania wody na takie właśnie cele. Tym samym ustawodawca nałożył ciężar uregulowania dostarczania wody na cele ochrony przeciwpożarowej na prawodawcę lokalnego.

Kolejnym przepisem, w którym ta problematyka jest regulowana, jest art. 19a ust. 4. Z tego przepisu wynika z kolei, że to właściciel nieruchomości (potencjalny odbiorca usług) określa dobowe zapotrzebowanie na wodę, w tym również na cele przeciwpożarowe. W ten sposób wykonuje on ciążące na nim obowiązki wynikające z ustawy o ochronie przeciwpożarowej. Zatem to nie przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne ma ustawowy obowiązek dostarczania wody na cele przeciwpożarowe. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne dostarcza wodę w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę i ponosi odpowiedzialność

kontraktową za dostarczenie wody w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

Wreszcie art. 22 ustawy zaopatrzeniowej wskazuje, iż gmina ponosi koszty wody dostarczonej na cele ochrony przeciwpożarowej. Dostarczanie wody nie następuje w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę, a przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego nie łączy z gminą stosunek umowny, lecz jedynie stosunek ustawowy.

Przypisy/Notes

[1] T.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 757, dalej jako ustawa zaopatrzeniowa.
[2] Dz.U. z 2024 r., poz. 275, t.j. z dnia 28.02.2024.
[3] LEX nr 3477597.
[4] LEX nr 3306814.

Bibliografia/References

Dziadkiewicz, B. (2011). *Zbiorowe zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków. Komentarz do przepisów umowy, taryfy, regulaminy, orzecznictwo*. Municipium.

Gałabuda, G. (2003). *Zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków*. Zachodnie Centrum Organizacji.

Krzyszczak, M. (2005). *Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków*. Municipium.

Michalski, P. (red.). (2022). *Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Komentarz*. C.H.Beck.

Pawełczyk, M. (2014). W: M. Pawełczyk (red.), *Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Komentarz*. Wydawnictwo Polskiej Fundacji Prawa Konkurencji i Regulacji Sektorowej Ius Publicum.

Pawełczyk, M. & Jankowska, M. (2012). Wypowiedzenie umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne lub gminną jednostkę organizacyjną. *Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego*, (5).

Pikiewicz, B. (2014). W: M. Pawełczyk (red.). *Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Komentarz.* Wydawnictwo Polskiej Fundacji Prawa Konkurencji i Regulacji Sektorowej Ius Publicum.

Przytulski, M. (2022). W: P. Michalski (red.). *Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Komentarz*. C.H.Beck.

Rotko, J. (2011). W: P. Bojarski, W. Radecki, & J. Rotko, *Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Komentarz*. ABC. A Wolters Kluwer business.

Rozwadowska-Palarz, A, & Palarz, H. (2022). *Wprowadzenie do ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków*. ODDK.

Wierzbowski, B. (red.). (2006). *Komentarz do ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.* Izba Gospodarcza „Wodociągi Polskie".

Wiśniewski, J. (2001). *Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków z komentarzem*. Izba Gospodarcza. „Wodociągi Polskie".

Woryna, K. (2003). *Zaopatrzenie nieruchomości w energię gaz i wodę*. Twigger.

Prof. dr hab. Bartosz Rakoczy

Kierownik Katedry Prawa Ochrony Środowiska Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Polski prawnik, specjalista prawa ochrony środowiska, prawa wyznaniowego i prawa kanonicznego. W 2001 r. uzyskał stopień doktora nauk prawnych, w 2006 r. stopień doktora habilitowanego, w 2008 r. uzyskał tytuł profesora Uniwersytetu Gdańskiego, a w 2009 r. tytuł profesora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, zaś w 2011 r. nadano mu tytuł naukowy profesora nauk prawnych. Członek Polskiego Towarzystwa Prawa Wyznaniowego. Radca prawny. Adwokat Gnieźnieńskiego Trybunału Metropolitalnego orzekającego w sprawach dotyczących małżeństw kościelnych. Prowadzi seminarium doktoranckie w Instytucie Nauk Prawnych PAN w Warszawie. W 2009 r. powołany przez Ministra Środowiska w skład Państwowej Rady Ochrony Przyrody na kadencję 2009–2014.

Prof. dr hab. Bartosz Rakoczy

Full professor, Head of the Department of Environmental Law at the Nicolaus Copernicus University in Toruń. Polish lawyer, specialist in environmental law, religious law and canon law. He was awarded the degree of doctor of laws in 2001, the degree of habilitated doctor of laws in 2006. In 2008, he was awarded the title of professor at the University of Gdańsk, and in 2009, the title of professor at the Nicolaus Copernicus University in Toruń. In 2011, he was granted the academic title of professor of legal sciences. Member of the Polish Religious Law Society. Legal counsel. Advocate of the Gniezno Metropolitan Tribunal adjudicating cases concerning church marriages. He conducts a doctoral seminar at the Institute of Legal Sciences of the Polish Academy of Sciences in Warsaw. In 2009, appointed by the Minister of the Environment as a member of the State Council for Nature Protection for the term 2009–2014.